

REGASTALLES i +REGASTINYÓS, -OSA, aquest adjectiu, encara que no sembla registrat en cap dicc. ni glossari, m'és familiar de tota la vida, aplicat a una pasta de mal mastegar, a un menjar que s'estireganyosa sense rompre's *quin pa més regastinyós, una coca regastinyosa, carn regastinyosa*. no asseguro si és més corrent a Bna, a Girona o l'Alt Emp, encara que ho vaig aprendre dels meus ascendents, i crec que és mot més o menys conegut a tots tres llocs. Amb aquest adjectiu n'hem d'ajuntar un de forma i significat no iguals, però ben semblants, registrat per FebrCard en el seu dicc. menorquí quadrilingue (princ S. XIX), i que no trobo recollit enlloc més: «*rastinyós*: carrasqueño; àpre, rude»; Moll en el seu estudi sobre el ciutadellenc li dóna la forma «*rostinyós*, dur y gropellut» (p. 456), amb una *o* deguda a assimilació amb la tònica (+influència de *rostrir*, 1 cf. ROST)

D'altra banda també és menorquí *regastayes* «deixalles de la part més xeraca d'una cosa», a Ciutadella (Moll, *Miscellània Alcover*, 455), i com a menorquí per a «residus» en *AlcM*. D'aquest n'hi ha variants a Mallorca. Ferrer i Ginart, que era d'Artà, si bé recollí rondalles a Menorca (1914), en un article (publicat a Bna. el 1918) parla d'un «brenar que consisteix sempre en les *recrestales* de les panades», *AlcM*, s. v., el qual d'altra banda dóna *řakastáys* com a «residus de pasta que queden a la pastera després de fer els pans», a Mall., sense més precisió, i, com a «residus que queden sense consumir en una menjada» a Vilafranca de Bonany (prop d'Artà).

Sembla que hi hagi d'haver una relació entre el substantiu balear (amb les seves variants) i l'adjectiu (en les dues variants *regastinyós* i *restinyós*) —car un menjar aspre i dur no difereix gaire d'una pasta regastinyosa— puix que tot es refereix a menges dures, de mal menjar i de poc valor; la variant *rekr-* només de FGinart, és sens dubte alteració de l'altra amb repercussió de la líquida. El que no es veu és com s'ho engipona *AlcM* per derivar el balear *regastales/recrestales* del verb *requestar* amb influència de *gastar*, car no hi ha ni la més remota relació semàntica amb allò, i poca o cap amb això. El pretext és un *raquestrayes*, que troba en un doc. mall. de 1384, el qual realment, segons el context, sembla significar 'cerimònia de demanar la mà d'una noia', 1 per tant deu venir, en efecte, de *requestar* 'requerir'. Aqueix *raquestrayes* no és més que un hâpax (val a dir que els altres mots citats abans no es troben en altres diccionaris). Però en tot cas és pura arbitrariedad haver ajuntat això en un mateix article amb el mot que designa les deixalles.

Una explicació més raonable és suposar que tot plegat vingui del verb **restar*: **restegalles* > *regastalles* amb metàtesi; *rest-inyós*, **resteguinyós* > *regastinyós*, amb la mateixa metàtesi i semblant combinació sufixal. Tot això es pogué dir del menjar inferior que restava (cf. *deixalles/deixes* de *deixar*); i particularment, de la pasta que resta enganxada a les parets de la pastera, i amb la qual els forners fan pa o coca regastinyosos. D'altra banda en la terminació *-nyós* deuen contribuir altres mots de sentit anàleg: *refasti-*

nyós 'llepafils' ross, que encara que vingui de *fàstic* i el seu grup, té estructura ben semblant a *regastinyós* i es refereix també al menjar, *estireganyós* «dit d'una cosa que s'estireganya abans no es rompi» (*Dfa*), 1 *pasta reganyosa* 'la que s'endureix per massa treballada' (Esplugua de Francolí, *BDC* xvi, 28) Un derivat *restellies* de *restar* que no manca d'analogia amb **restegalles*, i d'altra banda amb *deixies*, reporta Griera, de Salt (Girona) i Caçà de la Selva, per a les espigues que queden en el camp després de segar; *AlcM*, s. v. *restellies* i *restalles* (aquest potser amb el signe fonètic *l* mal interpretat?)

Regat, V. *regar* *Regata* 'rodera, estria', V. *rega*; 'regateig', i 'cursa de naus', V. *regatejar*; 'colla d'animals', V. *reata* (cast.) *Regatada* i *regatar* 'fer solcs', V. *rega* *Regatar*, *regateig*, V. *regatejar*

REGATEJAR, 'mercadejar' i cat. ant. *REGATER* 'revenedor', mots que junt amb el cast. ant. *regatero*, l'it. *rigattiere* i el fr. *regattier* id., formen una família d'origen incert; però és probable que les formes més antigues siguin *recatar* 'revendre', *recater* 'revenedor', i que tot plegat vingui de **RECAPTARE* 'tornar a comprar', derivat de *ACCAPTARE* 'adquirir, comprar'. □ I^a doc: *regatejar*, 1460, JRoig; *regater*, 1275.

Molt antic i documentat sovint és *regater* 'revenedor': «Stablí lo senyor batle de Perpenyà --- que negú revenedor ni *regater* no aus comprar alcunes causes de menjar en la vila de Perpenyà, per si ni per altra, ni fassa a comprar a sos obs, --- ni de fora, per una lega, --- perdius ni ànetz ni folges --- ni altra volateria --- ni ous, ni formages, ni notz ---» a 1275 (*RLR* v, 358); «fo ajustat per V. G., batle de Perpenyà, que negú *regater ni regatera* no gaus vendre ni comprar, ni fer comprar ni mercadejar, negunes causes de menjar, en la plassa» a 1296 (*RLR* v, 91); en l'*InvlC* altres ordres semblants contra *regater ni regatera* dels anys 1292, 1317, (-*gua- ni -gua-*) 1351. El 1313 el mateix batle «mana que negun *regater ni regatera* no gaus comprar --- fora castel, neguns aucels, volateria ---, dins los castells; emperò, pusquen comprar ---; item mana que n. r. ni r. no g. comprar --- fruyta ni erba per revendre --- tro que mig die sia sonat» (*RLR* xxix, 68). Més tard P. Vidal explica que és un «marchand ambulante, qui va par les rues: on a dit plus tard *regató*», a propòsit d'un doc. de 1323, relatiu a «tots los *regaters e regateres* e altra persona qui vena formatges e fruyta e seu» (*RLR* xxxii, 422)

Coses semblants es poden trobar en relació a d'altres viles catalanes, com Valls: «si algun *regater* o *regatera*, compra forment en la plaça de Vals, e alguna altra persona de la vila de Vals, a sos ops, vol-ne comprar --- que l dit *regater* lo li aya a liurar al for que él l'aurà asenyalat», *BABL* xii, 368; «no sia neguna *regatera* o revenedora de fruyta per revendre dins la vila de Vayls ---» a. 1319 (*BABL* xii, 292, on s'ha imprès per error *regitera*).

Testimonis literaris: «lo *regater* molt nou a la cosa pública --- car lo *regater* tostemps desija mal temps e